

مشارکت بین‌المللی ویژگی بارز جشنواره کتابخوانی رضوی

محمدرضا اسفاری، مدیرکل ترویج کتابخوانی و امور فرهنگی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، با اشاره به اتمام مهلت شرکت در سیزدهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی در پایان آذرماه ۱۴۰۳ گفت: میزان مشارکت و ارسال اثر در دو بخش مکتوب و الکترونیک به دبیرخانه جشنواره ۹۶۵ هزار و ۲۷۱ مورد است. وی افزود: این دوره از جشنواره بعد از آسیب‌شناسی

به‌مناسبت افتتاح نمایشگاه «یاد جلال» در سالروز نودسالگی این هنرمند

عطروبیوی وطن در هنر شباهنگی

آزاده صالحی گروه فرهنگ و هنر

باغ‌موزه هنر ایرانی طی روزهای اخیرمیزبان نمایشگاه «یاد جلال» مشتمل بر مجموعه آثاری از زنده‌یاد جلال شباهنگی، هنرمند برجسته معاصر شده است. این نمایشگاه که با همکاری گالری «گویه» درحال برگزاری است، بخش‌های مختلفی از یک عمر فعالیت مستمر شباهنگی درعرصه هنر را درمعرض دید علاقه‌مندان قرار داده است. دراین گزارش، با فرزانه اسعدی، هنرمند مجسمه‌ساز و از شاگردان شباهنگی و ایرج میرزا علیخانی، طراح گرافیک پیشکسوت درباره شاخصه‌های آثار این هنرمند به‌گفت‌وگو نشست‌ایم.

آثار گل‌ومرغ شباهنگی سرآغاز تحولات تازه‌ای دراین حیطه بود

فرزانه اسعدی، هنرمند مجسمه‌ساز که طی روزهای اخیر و در حاشیه برگزاری نمایشگاه آثار جلال شباهنگی، مجسمه «دست» این هنرمند ساخته او رونمایی شده‌است، درباره مهم‌ترین دوره‌های کاری این هنرمند می‌گوید: زمانی که مجموعه آثار کویر ایشان به نمایش درآمد، نظر بسیاری از هنرمندان و منتقدین را جلب کرد. آثار گل و مرغ نیز بخشی از فعالیت‌های استاد شباهنگی را تشکیل می‌دهند که دراین آثار فلسفه خاصی وجود دارد. درواقع می‌توان گفت ورود شباهنگی به این حیطه باعث شد تا در گل‌ومرغ جرقه و تحولات تازه‌ای ایجاد شود. به‌طوری که چرخش‌های مدور مکعب که در گل‌ومرغ‌های این هنرمند وجود دارند نشان از نوآوری و خلاقیت در زمان خود به‌شمار می‌رود و از طرفی به هنر روز و مدرن نیز تبدیل شده است.

شباهنگی در مجموعه آثار کویری از توانالینه رنگ‌های طبیعی ولی غیرمعمول بهره گرفت

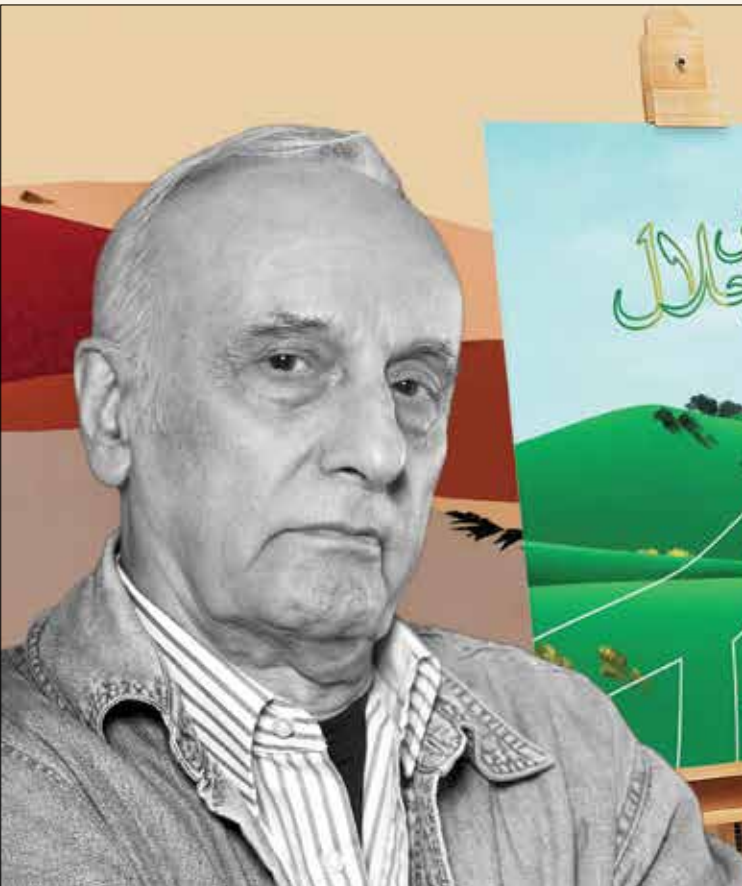
این هنرمند اضافه می‌کند: شباهنگی از معدود

صورت‌گرفته و انجام اصلاحات فرآیندی با تعهد به گاه‌شمار جشنواره، برابر تاریخ فراخوان به مدت ۹ ماه، به اتمام رسید.

مدیرکل ترویج کتابخوانی و امور فرهنگی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور گفت: در حال حاضر فرآیند داوری در جریان است که شاهد افزایش کیفیت آثار نسبت به دوره‌های پیشین هستیم. در تلاش هستیم

پس از اتمام داوری، اختتامیه جشنواره را پیش از پایان سال جاری برگزار کنیم.

اسفاری مشارکت بین‌المللی را یکی از ویژگی‌های این دوره از جشنواره توصیف کرد و گفت: ۱۵۷ هزار و ۲۲۳ مورد مشارکت بین‌المللی این دوره ثبت شده است که اغلب از کشورهای عرب‌زبان شامل لبنان و سوریه است.

من همواره به سمت مجسمه بود، ولی با این حال در این سال‌ها همیشه دراعבל مجسمه‌ها و نقاشی‌هایم از تکنیک‌های گرافیکی استفاده کرده‌ام و از این نظر تمام‌امدیون نگاه و تفکر استاد شباهنگی در دانشگاه هستم. ارتباط من و ایشان فراتر از یک رابطه استاد و شاگردی معمولی بودو به عنوان شاگرد، همواره بیشترین زمان را در حاشیه زندگی این هنرمند بوده‌ام.

ساخت مجسمه «دست» مفاخر فرهنگی نیا می‌زند حمایت

این هنرمند در پاسخ به این سؤال که آیا بهتر نبود به جای آن‌که مجسمه «دست» استاد شباهنگی را به فرزند او اهدا کنید، این اثر را در موزه و در معرض دید مخاطبان بیشتری می‌گذاشتید، نیز می‌گوید: کلام بیگ، قلم فولاد، قلم مو، قلم رایید و... همه از دیدگاه من جایگاه ارزشمندی دارند. به عنوان یک

برش

شباهنگی، پل ارتباطی مدرنیته و سنت

ایرج میرزا علیخانی، هنرمند گرافست از دیگر هنرمندانی است که به گفته خود بیش از سه دهه ارتباط دوستی تنگاتنگی با جلال شباهنگی داشته است، او درباره ویژگی کارهای این هنرمند توضیح می‌دهد: شباهنگی در دوره‌ای فعالیت می‌کرد که از یک سو، هنرهای جدید در مملکت ما باب شده بود و گروه‌های مختلفی از هنرمندان در این زمینه به خلق اثر می‌پرداختند و از سوی دیگر، تعدادی از هنرمندان تحت‌تاثیر سبک‌های مدرن ویست مدرن و به طور کلی، هنر اروپا قرار داشتند و رد قلم متأثر از این نگاه در کارهای‌شان دیده می‌شد. برخی از هنرمندان هم که وابسته به هنر سنتی بودند، هم‌چنان در آن حوزه کار می‌کردند اما جلال شباهنگی از آن دسته هنرمندانی بود که در عین این‌که عطربوی سرزمین خود را در آثارش جاری می‌کرد، قلم و نوع نگاهش بسیار مدرن بود. یعنی بینایی آن دو گروه از هنرمندان قرار داشت.

شباهنگی از معدود هنرمندان عرصه تجسمی بود که به شناخت رنگ تسلط زیادی داشت و بر این باور بود هنرمند با رنگ‌های طبیعی بیشتر انس می‌گیرد

مجسمه‌ساز تلاش کرده‌ام تادست شخصیت‌های برجسته‌ای که به‌فراخور فعالیت و حرفه‌شان، دستی برهر کدام از این قلم‌ها دارند را در پروسه حضور فیزیکی‌شان قالب گرفته و بسازم تا به عنوان میراث فرهنگی در گذر زمان برای نسل‌های مختلف به یادگار بمانند. درباره استاد شباهنگی نیز همین‌طور بوده است. شخصا مفتخر هستم که فرصتی فراهم شد تا در دقیقه نود و ساعت‌های پایانی عمر این هنرمند، دست او را قالب بگیریم. بعد از آن که استاد شباهنگی از دنیا رفت، همسر پسر ایشان اصرار داشت تا این مجسمه زودتر به دست آنها برسد بلکه بقراری پسر در فراق پدرش تسکین داده شود اما پاسخ من این بود که این اثر باید به وقتش به معرض نمایش گذاشته شود. در نتیجه، این بهانه در روز افتتاح نمایشگاهی از آثار جلال شباهنگی به مناسبت سالروز ۹۰ سالگی این هنرمند دست داد و تصمیم گرفتم از این اثر رونمایی کنم. البته من در کنار دست این هنرمند، نقش برجسته‌ای از کویر را هم ارائه کرده‌ام که در کنار دست ایشان قرار داده شده است. آنچه مسلم است این که باید بستری از سوی سیاستگذاران فرهنگی فراهم شود تا آثاری مانند مجسمه دست مفاخر فرهنگی در قالب یک موزه نگهداری شود.

از این منظر، قالب‌گیری از این دست‌ها غیر ممکن است چون اکنون زیر خاک هستند اما به دلیل نبود چنین فضایی، من تنها کاری که می‌توانستم برای ادای دین خود به استاد شباهنگی انجام دهم این بوده که مجسمه دست او را به امانت به تنها پسرش بسپارم. حالا دیگر مسئولیت صیانت از این اثر به عهده فرزند اوست که باید هر طور شده از دست پدرش محافظت کند و در آینده اگر شرایط مهیا شد، آن را برای نسل‌های آینده به نمایش بگذارد. هنرمندی که در عالم هنر بینابین دو جریان سنت و مدرن حرکت کرد.

قاب

فرهنگ CULTURE

شنبه ۲۹ دی ۱۴۰۳ شماره ۶۹۶۰

یادداشت

جمع شکرشکن‌های پارسی در دوشنبه

سفیر مسعود پزشکیان، رئیس جمهوری ایران به کشور تاجیکستان و شهر دوشنبه تنها یک سفر اقتصادی نبود و ارتباط عمیق فرهنگی دو کشور، این سفر را به یک سفر فرهنگی نیز بدل کرد.

همان‌طور که در سخنرانی مشترک هردو رئیس‌جمهور شاهد

مشاعره‌ای نغز و شیرین میان این دو شخصیت سیاسی به زبان فارسی بودیم. به همین دلیل هم شاهد بودیم که در این سفر علاوه بر تیم‌های اقتصادی و سیاسی که همراه همیشگی سفرهای خارجی هستند، این بار جمعی از شاعران ایرانی نیز رئیس‌جمهور را همراهی می‌کردند و به همت بنیاد سعدی و با همکاری سفارت جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان، یک محفل ادبی به نام «محفل ادبی تاجیکستان و ایران» ایجاد شد؛ محفلی که به قول سعید بیابانکی باعث شد تا شاعران به هزار سال پیش برگردند و خود را در زمان رودکی و فردوسی ببینند. در این مراسم که در کتابخانه ملی کشور تاجیکستان با حضور مسئولان فرهنگی هر دو کشور از جمله سیدرضا صالحی امیری، وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، ستارگان امان‌زاده، وزیر فرهنگ تاجیکستان به همراه علیرضا حقیقیان، سفیر ایران و جمعی از مسئولان فرهنگی دو کشور برگزار شد، شاعران ایرانی و تاجیک به هنرنمایی پرداختند و قطعاتی از موسیقی تاجیکستانی نیز اجرا شد.

افشین علاء، غزل‌سرای ایرانی در این مراسم با غزلی یاد دولتمند خائف را گرمی داشت، شعری که وی سال گذشته در فراق این خواننده و شاعر شهیر تاجیکستانی سروده بود. همان شاعری که ۴۹ بهمن سال گذشته در سن ۷۴ سالگی بر اثر ابتلا به سرطان درگذشت و در قبرستان لوجاب شهر دوشنبه به خاک سپرده شد. از خروش افتاد بیماری که بی‌روشن بود، خرقه خالی کرد درویشی که دولتمند بود / داشتند انسی کهن با ناله‌اش از ایرانیان / با گل باغ و وطن آن لاله خویشتان دود / نغمه‌اش از رویوم احساس ما را می‌شناخت / بین ما با بی‌قراری‌های پل پیوند بود / آتشی از باستان در سینه ما روشن است / او هم آری بر سر این شعله چون اسپند بود / بست عهدهی در ازل با ساقی روز آlost / تا ر اه آید اجل، باقی بر آن سوگند بود / از گلو یی قرارش و اه‌های تلخ نیز / چون که می‌آمد برون چون حبه‌های قند بود / در غمش ایرانی و تاجیک و افغانی گریست / رشته وحدت میان ما چو گردنبند بود / تسلیت می‌گوید ایران ملت تاجیک را / گرچه خود چون مادر و او از این فرزند بود / در پناه ماه هشتم بی‌گمان آسوده است / زآنکه سلطان خراسان نیز از او خرسند بود.

در بخش دیگر این محفل ادبی سعید بیابانکی، دیگر شاعر ایرانی که برای سومین بار بود به تاجیکستان زادگاه رودکی آمده بود، خطاب به شاعران و ادیبان حاضر در جلسه گفت: «ما مشترکات فراوانی داریم خاصه شعر فارسی...» و پس از خواندن این شعر که «ای همدم روشنا و تاریکی من / ای دور بیایمی به نزدیکی من / چندی است هوای رودکی کرده دلم / لیخن بزن رفیق تاجیکی من» بیابانکی همچنین جمع را به شنیدن شعری به نام «نا تمام» دعوت کرد: در آرزوی رؤیت ماه تمامی / شامی به صبحی می‌برم صبحی به شامی / هر شب به قصد توبه کردن می‌نخوردم / جامی به سنگی می‌زنم سنگی به جامی / دستی به جنت دارم و پایی به دوزخ / نان حلالی دارم و آب حرامی / یک روز می‌بینی جز این چیزی نداری / عمر تمامی حریف‌های ناتمامی / در عشق اگر مجنون صحرارگرد باشی / یکباره از ره می‌رسد این‌السلامی / با یوسه‌ای بستی دهانم را در این بیت / به چه به پایانی، عجب حسن ختامی! از شاعران ایرانی حاضر در این مراسم می‌توان به شهذخت زارع گلستانی، لیلا مهین حسین‌نیا و محمودرضا اکرامی‌فر اشاره کرد و از شاعران معاصر تاجیکستان نیز گلرخسار صفی‌آ و دیگر شاعران تاجیکی حضور داشتند که برخی نیز به شعرخوانی پرداختند.

کنسرت میرزاییان در تالار وحدت

گروه کروارکستر میرزاییان به رهبری سرژیک میرزاییان ۳۰ دی‌ماه در تالار وحدت روی صحنه می‌روند. ارکستر سرژیک میرزاییان در کنسرت پیش‌رو قطعاتی کلاسیک به آهنگسازی رهبر گروه را می‌نوازند؛ این درحالی‌است که گروه کر، با اجرا به زبان ارمنی ارکستر را همراهی می‌کند. اعضای کر و ارکستر در این اجرا بیش از ۱۴۰ نفر هستند. همچنین امید محبی، کنسرت‌مایسترو حسین محمودی، مدیر برنامه این کنسرت هستند. کنسرت ارکستر سرژیک میرزاییان با همراهی آکادمی «رازهر» ساعت ۲۱:۳۰ یکشنبه ۳۰ دی‌ماه در تالار وحدت برگزار می‌شود.

نمایشگاه «چگونگی» در آستانه افتتاح

نمایشگاه مجسمه آصف ابراهیمی با عنوان «چگونگی» افتتاح می‌شود. در متن بیانیه این نمایشگاه به‌قلم مهدی امام‌بخش آمده است: «چیزی بیرون وجود ندارد، اصلاً بیرونی در کار نیست. مجسمه‌ها هم این را فهمیده‌اند و دارند فقط و فقط درباره خودشان حرف می‌زنند و بس! این‌گونه است که «چگونگی» تنها درباره رازی که خودش است می‌اندیشد، رازی گسترده و عمیق همچون جهان اما رازها در حالی‌که دارند از جنون به دنیا می‌آیند، این عقل است که با دست‌هایش تلاش می‌کند زنده و بالنده متولد شوند و زیبایی جدیدی به زیبایی‌های پیشین بیفزایند. بدن‌هایی که بدن نیستند طوری در فضا حرکت می‌کنند که به موجوداتی منحصر به خودشان تبدیل شوند. آن قدر یگانه که از هر کدام تنها یک نمونه در هستی آفریده شده باشد. آفریده‌هایی که چگونه هست‌شدن‌شان تمام چیزی است که هستند و لاغیر.» این نمایشگاه روز جمعه ۵ بهمن در باغ موزه هنر ایرانی افتتاح می‌شود.

«گاتاها در هنر» دیدنی شد

نمایشگاه گروهی هنرهای تجسمی «گاتاها در هنر» با شرکت ۲۵ هنرمند و ۳۰ اثر در روز جمعه ۲۸ دی در نگارخانه موزه موسیقی افتتاح شد تا ۲۹ دی نیز ادامه خواهد داشت. این نمایشگاه با همراهی حامد نصر، ایادز سخنورو جلال الدین سخا و با آثاری از آرزو جامعی ندوشن، آیدا نوری، الهه صفری، بهناز مروتسیان، بهناز دانشور، ژمینه پهلوانی‌زاده، ثنا سنبلی، سمانه میری، ساناز بازاریان، سرور شاه‌رخ، شبنم پیرهادی، شادی ترابی، صدف ارسطوپور، صنوبر ارسطوپور، گیتی باحب‌قدسی، بهناز پروازی، معصومه شیخانی، مونا خرم، مریم درستانی، محمد جعفرزاد، نیلوفر اعتماد، نگار ملکی، نگین سیاهکاری، نسیم سیاهکاری و یکتا طاهری برگزار می‌شود. در بیانیه این نمایشگاه آمده است: «بررسی پیشینه هنر در ایران باستان براساس نقوش ماندگار و معماری به دین زرتشت برمی‌گردد که بیانگر خداشناسی و انسان‌شناسی در این دین بوده است و مردم مضامین اوستایی را نه به صورت مکتوب بلکه به صورت شفاهی و تصویری در قالب نقاشی آموخته بودند.